

Г. Ф. Позняк

Парняков Серафим Платонович

ПАРНЯКОВ Серафим Платонович (01(14). 01. 1913, с. Афурино, нині Вологодської обл., РФ — 09. 03. 1987, Київ) — конструктор, фахівець у галузі приладобудування. Батько [Є. Парнякова](#). Доктор технічних наук (1967). Герой Соціалістичної Праці (1969). Державна премія СРСР (1970). Золота медаль імені С. Корольова АН СРСР (1970), медаль імені М. Янгеля Федерації космонавтики СРСР (1981). Державні нагороди СРСР. Закінчив Ленінградський інститут точної механіки і оптики (нині Санкт-Петербург, 1937). Працював на Красногорському оптико-механічному заводі (Московська обл., 1937—38); заступником головного технолога Ізюмського оптико-механічного заводу (Харківська обл., 1938—41; у 1941—42 — на евакуації у м. Томськ Новосибірської обл., РФ, де брав участь у розгортанні заводу на новому місці й освоєнні випуску прицілів та оптичних приладів для потреб фронту); заступником начальника цеху Загорського оптико-механічного заводу (Московська обл., 1943—46); начальником центральної заводської лабораторії заводу (1946—56), головним конструктором Центрального КБ (1956—87) заводу «Арсенал» (Київ). Наукові дослідження: оптична техніка, високоточні системи кутових вимірів, автономне визначення азимутальних напрямків. П. — творець систем прицілювання балістичних ракет та космічних носіїв. Під його керівництвом КБ створювало численні системи прицілювання для балістичних і крилатих ракет морського та наземного базування, оперативних і тактичних ракет «Точка», «Темп», «Піонер», «Точка-У», «Ока», «Ока-У», «Базальт». Встановлювали ці системи і на більшість ракет-носіїв космічної техніки (зокрема на ракеті, що виводила в Космос першого космонавта планети [Ю. Гагаріна](#)), на штучних супутниках Землі (ШСЗ), міжпланетних космічних автоматичних кораблях, ракетах зондування Землі та ін. техніці цивільного та військового призначення. Під керівництвом П. у стислі терміни

розроблено комплект візуальних приладів прицілювання 8Ш15, з використанням яких було забезпечено прицілювання перших ракет Р-7, зокрема під час запуску першого ШСЗ із космодрому Байконур (1957). На базі цієї ракети в подальшому були розроблені та створені модифікації 3-ступеневих ракет-носіїв «Восток» — для виведення в космос перших космічних апаратів типу «Луна», «Венера», «Марс»; пілотованих космічних кораблів типу «Восток», «Союз» — для виведення в космос пілотованих космічних кораблів типу «Восход» і «Союз», а також 4-ступенева «Молнія» — для виконання програм наукового дослідження Місяця і планет сонячної системи. П. запропонував оригінальний візуальний метод вертикальної передачі азимутального напрямку на рівень приладного відсіку ракети Р-7 з використанням спеціальних оптичних приладів. Для забезпечення прицілювання ракети (передстартового азимутального наведення) розроблено дистанційну систему 8Ш122П (за двопроменевою симетричною схемою); для ракети-носія «8К82К» — розгінні блоки 11С86 і 11С861, 11С861-01, кожен з автономною системою керування на базі гіростабілізаційної платформи ЛВ-300. Під керівництвом П. створено візуальні прилади прицілювання 11Ш18 і 17Ш13 для цих блоків, а для виконання програми Н1-Л3 був розроблений спеціальний космічний секстант («Ціль-Д») та зоряний глобус («ІМ-1»), що імітував небесну сферу із зорями до 4-5-ї зоряної величини включно. На будівлі Центрального КБ на вулиці Князів Острозьких, № 8 П. встановлено меморіальну дошку.

Рекомендована література

1. Зацерковний В. І., Каревіна Н. П. Аерокосмічні дослідження Землі: історія розвитку: У 2 т. Т. 2. К., 2014.

Бібліографічний опис:

Парняков Серафим Платонович / Г. Ф. Позняк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-881455>. – Останнє поновлення : 1 берез. 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).